

ГЛАСНИК

НЕЗАВИСАН НЕДЕЉНИ ЛИСТ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Година 1 Број 2.	ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА 50 ДИНАРА ПОЛУГОДИШЊА 25 ДИНАРА ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ТАРИФИ	КРАЉЕВО 21. септембра 1933 г.	Уредништво и администрација Карађорђева 9-а РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.	Изази сваког Четвртка
---------------------	---	----------------------------------	---	--------------------------

НАШЕ СЕЛО

Послератне привредне и економске прилике код нас као и у целом свету врло су тешке. Томе има много разлога и од сваке руке. У нашем привредном животу ствари не иду добро. Сукобљавају се разна начела и интереси појединаца. Једни хоће широку слободу производње и трговине, други картеле, трећи траже заштиту од државе и т. д. Контрасти се јављају свакога дана. У том општем вртлогу највише је страдао и страда наш земљорадник и наше село. Између невероватног пада цена земљорадничких производа и производње других привредних грана има врло велика разлика. Све привредне гране, сем земљорадње, како тако, нашле су заштите, створиле своје резерве и отуда у овим тешким данима црпе помоћ и кредите и ако у знатној мери мање него раније. Како стоји у погледу кредита наш земљорадник и наше село? Данас у погледу кредита наш земљорадник стоји више него очајно. Он нема нигде ослонаца. Сав његов капитал лежи у земљи чији производи не могу често пута да се, и ако по минималној цени, уновче. Задругарство је код нас у повоју. Наш сељак у већим случајевима није свесан шта све може очекивати од задругарства. Зато нису они криви. Крива је наша интелигенција па чак и државне власти. Наша земља је у 90% земљорадничка земља, па следствено томе, на томе делу народа пада и највише државних, бановинских и општинских дажбина било то посредним или непосредним путем. Ми сви остали грађани старамо се да део својих обавеза пренесемо на другог било директно или индиректно. Међутим наш сељак је у немогућности да то учини. Трговци и занатлије имају своје коморе и кредитне установе, индустријалци - заштитну царину и повољне кредите; радници — уреде за осигурање и своје социјално законодавство; наш сељак нема ништа, а даје све што може, па и више него што може. Директни терети који падају на земљорадника сами по себи нису велики, али усравњењу са це-

нама земљорадничке производње они су невероватно велики. Поред тога наш сељак више не живи животом каквим су живели наши преци. Он се и угледа све више на варош која га привлачи са својим разноликим животом. Док је раније наш сељак куповао у вароши само соли и гаса, данас купује све индустријске производе - платно, штоф обућу и т. д. Тај начин живота доводи нашега земљорадника у немогући скоро очајни положај. За неколико метара обичнога платна, земљорадник мора продати једну метарску центу пшенице или овцу са јагњетом. На поједине артикле који сељака не стоје много труда нпр: вино и ракија, држава је ударила велики намет, те и од тога наш пољопривредник нема много користи. „Сваки добар порески систем треба да пореже само чист принос“ - рекао је један наш познати економиста. Данас се тако не опорезује, него се откида од главнице. Намети и терети су исти или још и већи, а вредност земље и њених производа су за 60% пали. Велики део пореза посредним путем плаћа сељак, јер шта су занатлије трговци и индустријалци више сптерећени, то они све више подижу цену својој роби, а потрошач је остао још увек у већини сељак. Може се често чути, да се наш сељак лакомислено задужио. Међутим ствар не стоји тако. Дошавши из рата наш земљорадник донео је голу душу, нашао је своје имање разграђено и опустошено. Требало је новача да се имање доведе у ред па да земљорадник буде у могућности да одговара и друштву и држави. Земљорадничка задужења потичу махом из доба када је курс динара био низак а цена његовим производима била висока. Данас је обрнути случај: цена пољопривредним производима невероватно мала је, а курс динара висок. Тиме је сељак дошао у немогући положај, не само да није могао одговорати својим обавезама, краткорочним зајмовима, јер дугорочне није могао добити, већ је морао камату уврћавати у главницу. Тиме је из године

у годину његов дуг расао. Пред овим чињеницама и држава је морала интервенисати. Али њена интервенција, по нашем мишљењу, није много помогла земљорадника и наше село. Донет је Закон о заштити земљорадника, али се са њим користило неколико банака чији је управ. одбор изузео цео капитал па малим и ситним улагачима не дају ништа. Додуше по томе закону земљораднику се имовина не може продати, али дуг остаје и дужникова обавеза је иста - Сељак је после овога закона изгубио и

оно мало кредита којег је имао код новчаних завода и уопште. После овога настала је једна нова ситуација у погледу задужења земљорадника. Код овог стања ствари једини, једини спас нашега села и сељака јесте раздужење, задружно организовање и заједничка борба за економско ослобођење. Надати је се да ће наш сељак, који је умео извојевати политичко ослобођење, умети извојевати и економско и постати слободан грађанин и независан у економском погледу.

Докле смо дошли?

Нашли смо се у једној за нас неиздрживљивој средини под ударцима свих незгода, које нам сметају да би се правилно пошло напред.

Сви смо упрли своје погледе у недокучиву празнину, па ипак из те празнине счекујемо спас и жељни гледамо не били се указао ма и најмањи знак чистине, на којој би могло одморити наше - у већини случајева детињасте планове за спас и напредак наше околине, а тиме извући цео привредни живот из данашње кризе.

Из дана у дан се тражи узрок тој светској немани, јер се сматра, да се тек тада може повести отворена и сигурна борба за сузбијање кризе и њеним рационалним спречавањем корачити напред.

Изгледни на успех су врло мали, јер економску кризу, као и све друге недаће за здрав развој економије уопште, нису проузроковали само поједини погрешни путеви политике у односу према одговарајућим гранама економије, већ и све тековине људскога разума, које често не иду паралелно са развојем народа.

Не треба заборавити, да човек као јединка једне велике заједнице, још увек не може да се отресе својих рђавих навика, које - не само да их и даље развија у себи, - већ их непажено уноси у целину и тиме изазива ривалство своје околине и наводи чланове заједнице да забораве своју обавезу према заједници.

Ми смо само онда сложни - то је наша природа - када осетимо, да ћемо изгубити моћ да спроводимо своје замисли, или своје навике без обзира на њихову корист или штету по целину. Дакле невоља нас ипак натерује у проширени круг заједнице и од величине недаће зависи и величина заједнице.

Према томе значи, да смо ми немоћни издржати борбу живота у малим скуповима, пошто већину погађа иста недаћа, која је дошла као последица погрешно састављених заједница света.

Ми се морамо што више зближити без обзира на веру, језик и обичаје, јер се данас највише осећа погрешна зближења, јер се данас цео свет нашао пред једним затвореним путем по коме се даље не може ићи, а остати на истом месту значи убрзање и погоршање садашње кризе, дакле пропаст.

Несрећа и немаштина једних изазива немиле догађаје по друге, али општа недаћа значи увек један корак ближе ка чврстој, недељивој заједници један корак даље од светског крвополића и један степен више у култури.

Људи су осетили потребу зближења и заједничке сарадње, па вођени том идејом приредили су безброј конференција на којима су се претресала општа питања, да би се на неки начин нашао излаз из садашњег стања; али успех је био врло слаб. Чак ни позната „Лондонска Конференција“, која је обећавала много није дала позитив. резултат.

Сваког дана може се одржавати по једна светска конференција, ну пи једна од њих не ће пружити праву корист све докле њени учесници не буду бар за сада заборавили своју борбу превласти и не буду одустали од моментано варљивих користи својих нација.

У свету влада још увек старо правило: „око за око, зуб за зуб“. Докле човечанство својим радом не докаже, да је ово правило нетачно, дотле не може бити речи о стварном миру и економском напретку.

15 септембра 1933 год.
Краљево.

Д. Крстић

ВУК СТЕФАН КАРАЦИЋ

Рођен 1787 у Тршињу у Србији, која је била тада под Турцима и није имала скоро никаквих школа, Вук Караџић је у своје детињству и младости врло мало и неправилно учио. Читати и писати научио га је његов рођак, при писању се служио тада трском место пера, место мастила размученим барутом, место хартије за писање хартијом у коју су фишечи завијани. Неку врсту гимназије и више школе започе 1808 год. цохађајући кратко време тако звану „Велику школу“ у Београду. С таквим школовањем не постаје се књижевник у таквим приликама не рађају се ни жеље за књижевном каријером и Вук би имао просто војничко-чиновничку каријеру да му није било Копитаревог познанства. Прешавши 1813 год. у Беч, Вук учини случајно познанство с Копитарем који се у Бечу налазио са службом и који наведе Вука, да народни Српски говор uvede у књижевност. Мисао је била сувише смела, нарочито када је узео да је остварује човек без школе, без знања, без културе, какав је био Вук. Ипак Вук постаде генијални реформатор језика и правописа генијални вођа народа који је у оно доба био под Турцима и који је у њему будио ону вековну и вечну веру у себе самога. Вук је био у пуном смислу борац, апостол и пророк он се више него ико може назвати васпитачем и градитељем наших душа, јер је народ осетио у својој поезији манифестацију националног генија, и пригрлио, уздигао га је као свога барда. Са струна његових гусле одјекивали су звуци, који ошаравали, заносе и уздижу срце.

Он ни по својој спреми ни по својој природи није био књижевни научник, који би се за-

довољно да износи своје теорије и да остави времену да му оно извојује победу и примену. Он је био практичан радник, енергичан борац, који је у ступу гонио своје противнике и безобзирно наметао своје идеје. Он константује анархију у српском књижевном језику, најодлучније устаје против тога, упућује писце на своју граматику, на свој речник, на своје збирке народних песама. Те просте идеје у оно доба, значиле су велику јерес и против Вука подигла се силна бура. И Караџић после 1815 развија полемику са својим непријатељима, која се на крају свршила његовом победом. Вук Караџић је био човек велике радне снаге и вредноће, један од најоригиналнијих и најјачих личности целе Српске књижевности. Он је свој човек и самосталан дух, ушао је у књижевну борбу са осећајем да старе ствари никако не ваљају. То је био један од најдаровитијих људи који су постојали у Српском народу, који је тако сугестивно приповедао оном јаким нараштају, који је почетком деветнајесетог века створио Србију, нараштају толиких генијалних војсковођа и дипломата. Цењен, признат у страном научном свету, више но и један Србин пре њега слављен као нико до њега у младом нараштају дочекавши да види готово потпуно победу својих идеја за које се борио. Караџић је био нешто најдрагоценије што има наша књижевност. Он је наш дом, све наше наде, патње боли као и радости, јунаштво и борба, самопрегори и патње. Он је био одјек душе целог Српског народа, песнички заставник, морални историчар целог једног значајног периода нашег народног живота. и. Гр.

Да ли су нам потребне пољопривредне школе?

О овом питању говори се врло често и врло много, како у највишим круговима тако и међу самим земљорадницима, којих се оно најчешће и тиче. И — на жалост — како код једних тако и код других, најчешће се носи негативан закључак тј. да пољопривредне школе нису потребне. Обично сви свој закључак бране тиме што кажу да пољопривредне школе не дају од себе ништа.

Задатак овог чланка и јесте баш то да се тим питањем позабави мало дубље.

Шта се очекује од пољопривредних школа? Они који су далеко од пољопривредног посла, а воле о њему да говоре, очекују да ђаци пољопривредних школа унесу у се-

ло благодет, да преврну једноставно дотадашњи начин производње и да добијају баснословно велике приносе са површине земљишта кој су дотле давале озбиљне приносе за наше прилике. И, разуме се, кад се то чудо не догоди оборе се на пољопривредне школе и траже њихово укидање. Подвлачимо, то су они који ни избитно не познају пољопривредну производњу. И, нека нам буде допуштено, да се њима и не обраћамо. Замолићемо их само да се не мешају у посао који не познају. Ако само то учине, учиниће врло много за несретну пољопривреду коју махом баш они сматрају за позив најнижег реда.

Ми се овим чланком обраћамо на оне којих се постојање пољо-

привредних школа много више тиче. Обраћамо се на оне којима је земљорадња једино занимање — Обраћамо се сељаку.

У границама предатне Србије наглог замаха и напретка добило је воћарство, захваљујући раду српских економа, који су били ђаци пољопривредних школа. Неспоримо да би напретка у воћарству било и без тога, али би то напредовање било далеко спорије. Овако, кад је у сваком срезу био по само један школован пољопривредник то је напредовање било много брже. Што ово напредовање није развијено до највећег степена нису криве пољопривредне школе. Зар је био довољан један човек у читавом срезу да постигне један такав задатак?

Данас школованих пољопривредника у срезovima има више, али још увек врло мало. Међутим прилике су се измениле далеко више. Постоји дакле несразмера у новим приликама и у броју оних који су позвани и способни да се у тим новим приликама снађу кад је у питању пољопривредна производња. Таквих који би се могли снаћи у новим приликама — школованих пољопривредника је још увек врло мало. Јер многи од оних који се школују одлазе у службу. Мали број оних који се врате у село недовољан је да издржи тешку борбу са већ стеченим навикама старијих у начину пољопривредне производње. Врло многе од тих свршених ђака срећемо као деловође општина у селима. Они који су против пољопривредних школа подвлаче ово као нарочито јак доказ против школа. Ми немислимо тако. Бити деловођа општине није тако проста ствар. И што то место заузимају баш ученици пољопривредних школа доказ је да су се они у школама оспособили за самосталан рад. Било би боље да није тако. Али, нису криве пољопривредне школе што се наша села налазе у том ступњу развића да су махом писмени људи — који се враћају у село — ђаци пољопривредних школа. И што самим тим онда и заузимају у својим општинама она места која одговарају мало већем ступњу писмености него што то може да да основна школа. Кад једног дана нуде у свакој општини десет, петнајест или више пољопривредника онда ће само један од њих може да буде деловођа, а остали ће радити на послу за који су се спремали. И тек кад дотле дођемо осетиће се пун утицај пољопривредних школа.

Страховито се много утроши и

времена и материјала да се објасни произвођачу како ће свој производ убрати и спаковати да би за исти добио пуну цену. Пишу се расписи, срески пољопривредни референти достављају те расписе општинама; раде на овоме и управе произвођачких задруга и сами извозници, па ипак се деси — и не ретко — да рђаво припремљен материјал буде одбачен на најближој утовареној станици као неподесан, а да и не говоримо о одбацивању таквог материјала негде на тржиштима у Прагу, Бечу и т.сл. кад слабо припремљен материјал пређе пут од неколико дана. Подрлачимо да је у питању само берба и паковање већ добивеног производа. Дакле најлакши посао у пољопривредној производњи. А шта је са самом производњом? Са избором онога што треба производити? Са оријентацијом у производњи кад се на светској пијаци срећемо са америчким и другим произвођачима? Кад би у сваком селу постојао по један пољопривредни референт онда би могла нешто и било. Кажемо можда, јер ни у том случају не би било лако, пошто се рачуна са пољопривредном производњом, а не са фабриком која за ноћ може да промени правац производње. По две, три па и више година треба да прође до неких резултата. Замислите сад потребу преоријентације (а она је данас акутно питање) и наша села у којима нема школованих пољопривредника, који би могли да схвате и приме ту преоријентацију. И у колико је село даље од додира са науком у толико је теже извести ма какву промену. Мало више гипкости добило би се већим бројем школованих пољопривредника у нашем селу. А данас када се са нама рачуна као са земљом која се бори на светским пијацима, не може се и несме се остати код старог начина производње и непознавања ствари.

Све те сложне односе у самој производњи, припреми за продају, научи ђак пољопривредне школе у главном. Само је таквих ђака — подвлачимо — мало и зато се њихов утицај, у сложенем апарату који се зове село, не осећа.

Увиђајући значај што темељнијег образовања у пољопривредним школама Моравска бановина преводи све своје пољопривредне школе од двогодишњих у трогодишње. У исто време мења се и сама настава у школама како би била што ближе животу и потребама произвођача у пољопривреди. Б. Радовић, проф.

Седиште Епископије у Краљеву - Жичи

Из аутентичних извора познато се сазнаје да је питање премештаја и седишта Епархије Жичке из Чачка у Краљеву — Жичу, после неоправданих жучних расправа и нападаја по дневним листовима, коначно и дефинитивно решена ствар. И већ одавно очекивано наређење од врховне црквене хијерархије, издато је и достављено суду општине Краљевске да одмах обави пренос тапије и изврши потребне оправке на зградама епископског двора и црквеног суда а по нахођењу стручног инжињера.

Дужност је општинског суда као и грађанства града Краљева и околине да својим материјалним жртвама омогуће ово извршење те како би на тај начин Епископску резиденцију добили у најкаћем времену, и тим самим оствари се и оживи Светосавска историјска чињеница, да будући Архиепископ славне Епархије Жич-

ке достојни наследник Св. Првосветитеља и учитеља Саве буде коначно и дефинитивно настањен у Краљеву-Жичи Грађани! Ваша је света дужност да својом чврстом вољом и несаломљивом енергијом, дате могућности за остварење давнашњих идеала, и само на тај начин дођемо до негдашње славе и величине Светосавске Архиепископије.

Дух Св. Саве нека нас све бодри и јача за нова оправдана епохална настојања.

ЗБОР РАДНИКА У КРАЉЕВУ

Уторак, 19 ов. м. одржан је добро посећени збор овл. радника у кафани „Лондон“ На збору је узнео учешћа делегат Главног Радничког Савеза г. Милорад Белић, секретар радничке коморе који је уједно био од главних говорника. У свом опширном говору г. Белић се дотакнуо данашњег положаја радника у вези са све већом беспослицом, пледирајући да се придруже јавним радовима к ко би се ширем радништву омогућила поштена зарада. У даљем свом говору г. Белић говори о важности претстојећих избора за радничку комору.

Манифестација Задругара у Жичи.

На дан 17 септембра у славној светосавској Жичи одржана је конференција задругара организационих чланова из среза жичког. Још од раног јутра кроз поветарац моравске и ибарске долине са свих страна хитају свесни задругари на окуп и смотру ка св. Жичи. И ако су извесни симптоми елементарних непогода наговештавали да дан неће бити тако сунчан и леп, ипак неодрживу жељу за духовном заједницом није ништа могло спречити да напредни земљорадник не присуствује овој видној манифестацији.

Веома је значајан сам факт отварања конференције када се скуп побожно помолио Богу за напредан, слојан и Богу мио рад. Потом су настали уобичајени поздравни, нарочито месне задруге од г. Кузмановића учитеља, који је присутним претставно госте из Београда Д-р Уроша Стајића, Воју Ђорђевића и др. По извршеном конституисању говорио г. Др. Стајић, кога су задругари пажљиво саслушали, после чега је отворена дискусија у којој су учествовали многи референти и томе дали видног знака да је задругарство данас на достојној висини, указујући тиме стварну чињеницу да је једини спас и избављење од хаотичне зачмалости само задругарство.

Целокупан је рад конференције за сваку пажњу и похвалу. Желети је, да се овакве и сличне манифестације умножавају, јер на тај начин наш сељак, доћи ће до сазнања како треба живети, еманциповаће се од свих убитачних порока и припремиће се као важна аграрна чињеница да прими у наслеђе аманет својих славних предака. Б.

Ликвидиран спор.

Спор који се већ толико година водио између општанске и црквене управе односно имања зв. „ратарска башта“ срећно је ликвидиран, тако да црква и општина добију по пола имања.

На овај начин не може се више приписивати општини краљевској како самовласно отима црквену а цркви пак како не штићи своју имовину. Б.

Управа Шах - клуба -- Краљево --

Извештава све своје чланове и пријатеље шаха, да јој је успело да ангажује за једно гостовање у Краљеву нашег одличног шаховског мајстора г. Недељковића Обрена из Београда.

Госп. Недељковић стиже у нашу варош у петак, 22 ов. м. после подне возом из Крушевца.

Исто вече играће у оvd. хотел „Европи“ симултану партију са око 15 играча, а после тога и појединачне. Почетак играња тачно у 20 ч.

Управа спрема г. Недељковићу свечан дочек, а нада се да ће сви пријатељ и шаха посетити ову јединствену приредбу.

Избор за чланове радничке коморе

одређени су на дан 29 октобра 1933 год.

Гласачки спискови изложени су у просторијама експозитуре окр. уреда у Краљеву Цара Лазара 3.

Позивају се радници и намештеници да спискове прегледају, препишују и др. ради тражења исправке. Исправке се могу тражити писмено и усмено код помен. експозитуре.

Спискови ће бити изложени за време од 21 септембра тек. год. до 1 октобра тек. год.

Од месне изборне комисије у Краљеву 19 септембра 1933 год.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Уредник нашег листа г. Владимир Т. Радичевић дао је оставку на државну службу која му је декретом Мин. Правде Бр. 85481 од 11-IX-1933 год. уважени. Г. Радичевић ће обављати све адвокатске послове, као адвокатски приправник. Уписан је на рад код оvd. адвоката г. Драгољуба Марковића.

***

Према извештају из Београда поништени избори у Сирчи одржаће се на дан 8. октобра 1933 год.

СПОРТ

„ИБАР“ - „ЖИЧА“

Прво полувреме (1:1)

Прва првенствена утакмица ове сезоне завршила се превише победом Ибра од 8:1. Тај резултат је више последица неуиграности и недовољног тренинга С. К. Жиче него стварне вредности С. К. Ибра. Млад и полетан клуб „Жича“ изашао је на овај сусрет само с једним и непотпуним тренингом. Нада се, да ће његови играчи, који су сви изванредно развијени и снажни ускоро постати опасни ривали и најбољим клубовима.

Игра је почела са пуно нервозе с обе стране, и та нервоза достигла је кулминацију у последњем голу за Жичу. Пред крај полувремена „Ибар“ изједначије, и то изједначење из чисто офсајд позиције депримира играче „Жиче“.

Друго полувреме (7:0)

Нешто неиздржљивост, а доста и неправилна Судијска одлука допринели су да играчи Жиче сасвим попусте и приме седам голова. У првом полувремену готово равноправни, али су у другом играли подређену улогу и грешили тактички што су држали отворену игру уместо да је затворе, појачавајући ужу одбрану. Тако би и резултат испао друкчији.

Код Ибра, који је дао средњу игру, истако се бек „Сице“ својом продорношћу и пожртвовањем. Код Жиче голман који је ипак крив за неке примљене голове.

Судија није задвољно, ма да је био објективан.

Публике у рекордном броју - мало.

Прошле недеље је оvd. „Морава“ одржала другу редовну годишњу скупштину, на којој је после примљених извештаја секретара и благајни-

ка изабран Управни и Надзорни Одбор.

Претседник је Петровић Д. Живојин судијски приправник, секретар је Симиновић Драгутин трговац, вођа фудбалске секције Сотиревић Драгољуб чиновник В. Т. З.

Скупштина је изабрала за почасног претседника Г. Манолу Вандала арт. капетана I класе и за почасног члана Г. Анђелковића Димитрија управ. поште.

Нови Управни Одбор „Мораве“ даје озбиљну гаранцију за напредак њиховог клуба и фудбала у опште.

24. - IX - (недеља) за првенство западно Моравске Жупе на игралишту „Ибра“ сусрећу се „Морава“ и „Раднички“ почетак је у 4 по подне. А. С. Г.

ЛИЦИТАЦИЈА

Управа Ваздухопловног Техничког завода у Краљеву одржаће на дан 25 септембра 1933 год. у 11 часова, у канцеларији управника I одељења осму јавну усмено лицитацију ради закључења директне погодбе. За издавање под једногодишњи закуп месарске радње на аеродрому у Краљеву.

Услови могу се видети свакога дана радног од 7 - 14 часова у канцеларији управника I одељења, а могу се добити и у препису уз наплату 20 динара у готову и на прописно таксирани молбу.

Пре почетка лицитације најдаље до 10 часова одржаног дана респектанти имају да положе на каси управе Ваздухопловног Техничког Завода кауцију по чл. 88 закона о државном рачуноводству и то: (3000) три хиљаде динара у готовом новцу или државном и државом загарантованим обезвницама по берзанском курсу.

Предње се објављује заинтересованим ради знања.

Из канцеларије Удружења Трговаца за срез Жички Бр. 363/33.

ПРЕТПЛАТУ ЗА КРАЉЕВСКИ

ГЛАСНИК
прима уредништво — улица
Крађорђева 9-а

ИВО ГРАБОВАЦ, суплент.

ИЗ НАЦИОНАЛНЕ ЛИТЕРАТУРЕ.

АУГУСТ ШЕНОА

Шеноа представља једно снажно и велико име, и то не само међу Хрватима, него и међу свим Југославенима. Његова Хрватска прича била је таква да није познавала племенских и религиозних граница. Она је била и остаје лепа за свакога који чита и говори језиком хрватским или српским. Подједнако једнима и другима и Хрватима и Србима, била је драга она прошлост коју је Шеноа ускрсавао насупрот тужним догађајима његова времена. Родољубље, схваћено не као парада са тробојком око појаса и фразом на устима, него као искрени и природни осећај најлепши је значајка Шеноиног књижевног стварања. Та једна нам је крв и једне муке, ах подајмо и љубави сад руке. Његов партиотизам је дакле претежно унутарњи, окренут у

дубину, а не у ширину. За Шеноу је љубав према домовини и према народу најсличнија патриотизму француском као што је уопште француска књижевност, култура и демократија била највећа његова симпатија. А оно што је Шеноа донео, с његовим га књижевним својствима чини не само најбољим и најкоструктивнијим књижевником нашим 70 година већ уједно најкрупнијим градителем нашег народног духа. Јер је он својом уметношћу тако речи синтетизовао све најбоље слутње и чувства свога времена, а својом големом активношћу набацио је толико потицаја, да они нису изгубили снаге и много година после његове смрти.

Ако се илизирам сматра у неку руку почетком Хрватске књижевности, онда је то само деломчно исправно, колико је

доиста Илиризам припремио терен за књижевност. Но права књижевност која није само пена над безданом некултурности књижевног мртвила, него се у својим изворима издиже из елемента народног живота и концентрира у себи његова настојања, делујући својом динамичком снагом на сувременике, почиње се тек са Шеноом. Аугуст Шеноа члан је оне генерације наше, која је своје детињство провела за Илиризма, која је узрасла за националног и социјалног притиска Бахова апсолутизма, а која је у својим зрелим годинама имала да нашем народу у Хабсбурској Монархији сачува тековине, до којих је дошао за Илиризма год. 1848. У националном погледу она представља традиције Илиризма, заносећи се најширим југоловенством. Њезин је идејни репрезентат Штросмајер а прави идеолог Рачки. Она проживљује након слома апсолутизма тешке године наших централистичких покушаја, протурјује нагодбу и Рауха, доживљујући у Мажуранићу своју најплоднију еру.

Ова је генерација доба неколико веома јаких људи: Јагића, Дежмана, Марковића, Перковића, Мишкатовића и т.д. Шеноа је најбољи књижевни репрезентат ове генерације, он је у свом уметничком делу синтетизовао њезине погледе и њезине духовне компоненте а у своме осталоме раду био је најстрајнији процагатор њезиних идеја. Од илиризма остао је Шенои национални занос и широк поглед на све стране Јужног Словенства а од апсолутизма мржња на све што је немачко. Своје симпатије према илиризму сачувао је увек и онда кад наш развитак полази другим путем, он у илиризму гледа лочетак свега нашега напретка. А у време, кад Старчевић почиње да с успехом пропагује међу омладином мисао ексклузивног хрватства, Шеноа своје погледе баца на цели славенски југ, осуђујући шовинистичке испале и с хрватске и са српске стране. Зар није у овим речима Шеноа као највећи Југословен, зар се не осећа у њему једна

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Д-р ДАВИД ЕЛИ
санитетски капетан

Ординира и за грађанство у своме
СТАНУ
преко пута хотела „Југославије“ — Краљево. 1-4

ХОТЕЛ
„ЈУГОСЛАВИЈА“
— КРАЉЕВО —

првокласни и најуређенији обд. хотел
препоручује путницима и осталој
господи модерно уређене собе.
такође препоручује првокласну
домаћу и страну кујну.
ПРИМА АБОНИРЦЕ ПО УМЕРЕНОЈ ЦЕНИ.
Свако вече концертира првокласни салон
цаз - оркестар
Свако вече дансинг а недељом и празником матине.
СКУП ОТМЕНЕ ПУБЛИКЕ.

1-1

Дир. хот.

Домаћи производ

Домаћа роба

ИНДУСТРИЈА ВУНЕНИХ ТКАНИНА
ВЛАДА ТЕОКАРЕВИЋ и КОМП. -- Параћин

Производи све мушке и женске штофове најбољег квали-
тета и најмодернијих дезена, за даме, господу, офицере,
финансе, железничаре, полицајце кро и друге, продаје
по ниским фабричним ценама.

Ко жели у Краљеву и околини искористити ове цене може
се обратити доле потписатом ради прегледа колекције
и то сваке суботе и недеље било у мом стану или у
радњи Браће М. Стефановић а по жељи и на захтев посећује
муштерије у њиховом стану.

ЗАСТУПНИК,

ДУШАН Л. СТЕФАНОВИЋ

1-1

ВИНАРСКО-РАКИЦИЈСКА РАДЊА

Стовариште Бајлоновог пива
РАДИШЕ ВОШТИНИЋА -- Краљево Јевремова 5

Препоручујем сва првокласна ПИЋА продаја на
велико и мало као и све врсте ракија и
вина у флашама.

Купујем све количине за извоз шљива, јабука и
ораха, плаћам по дневној цени.

Са поштовањем,

Радиша Воштинић

1-1

ТРГОВИНА
Будимира Илића - Краљево
ИМА УВЕК НА СТОВАРИШТУ:

Гвожђа шипкастог и обручног,	Шећера,
Ексера,	Кафе,
Клинаца за потков стоке,	Пиринча,
Осовина за кола,	Зејтина за јело,
Црног и ферц. плека,	Гаса у бурад,
Бетон. гвожђа,	Бензина,
Трске за штуратор,	Као и сву циглу.
Цемент.	

КОЛОНИЈАЛНУ ГВОЖЂАРСКУ РОБУ.

ПРОДАЈА АНГРО И ДЕТАЉ.

ИЗ КОЛОНИЈАЛНО - БАКАЛСКЕ И ДЕЛИКАТЕСНЕ
ТРГОВИНЕ

ЉУБИСАВА В. ЂОКИЋА -- Краљево

Телефон Бр. 12 основана 1905 год. Бројав: Љубисав В. Ђокић.

Увек на стоваришту младог и зрелог **КАЈМАКА** и
сира 1. квалитета. Шаље се поштом од 3, 5,
10, 15 и 20 кгр. возом од 20-200 кгр. у
чабровима сваких 7 дана као и осталу
колонијалну - деликатесну робу по
најнижим дневним ценама. 1-1

ИЗВОЗНИЧКА ТРГОВИНА
Живко Буњак и Синови
— КРАЉЕВО —

Купује у свим количинама и плаћа по
дневној цени све пољопривредне и
сточарске производе а нарочито
Шљиве рукобранице и шљиве за пекмез.

НОВО НОВО

МАНИФАКТУРНО
ПОМОДНА ТРГОВИНА

КОД

„МЛАДИЋА“

Препоручује за Господу и Даме

ВЕЛИКИ ИЗБОР

Свилених, вунених, и памучних тканина, у најбољем
квалитету и по данашњим укусима.

ВЕЛИКИ ИЗБОР ГАЛАНТЕРИЈЕ и ПАРФАМЕРИЈЕ
ФАБРИЧКА ДОБАВА

„Цене солидне“.

И зато сви само код

„МЛАДИЋА“
је модерна трговина

1-1

КАНДИДАТИМА
ЗЕТСКЕ и ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ
ПРЕМА ПРОПИСИМА ЗАК. О ОПШТИНАМА ИЗРАДИО САМ

КАНДИДАТСКЕ ЛИСТЕ и ПРИСТАНКЕ

КОЈЕ СУ КОМПЛЕТИРАНЕ СВЕ УЈЕДНО ЗА
СВАКОГ КАНДИДАТА.

исте се могу одмах добити поштом доплатом
ако их поручите у књижари и штампарији

ЧЕД М. МИЛОШЕВИЋА - Краљево
уједно извештавам општине да имам израђене
ЖАЛБЕ - СПИСКОВЕ и т. д.

Поруџбине шаљем кандидатима и општинама у
свим бановинама.

Све изборне плакате израђује штампарија
ЧЕД. М. МИЛОШЕВИЋА -- Краљево
ПО НАЈНИЖОЈ ЦЕНИ.

Радомир Ст. Јовановић
„БУКАРА“

Препоручује за наступајућу сезону
велико стовариште **МАНИФАКТУРНЕ, ГАЛАНТЕ-
РИСКЕ, ПЛАТНАРСКЕ - КОНФЕКЦИОНЕ РОБЕ,** по
најповољнијим ценама. 1-1